

Ποια διαφορά έχει το είδωλο από την εικόνα;

/ [Ορθόδοξη πίστη](#)

image not found or type unknown

Ἡ βασική διαφορά τοῦ εἰδώλου ἀπὸ τὴν εἰκόνα ἔγκειται σ' αὐτό πού ὑπογραμμίζει ὁ ἅγιος Θεόδωρος ὁ Στουδίτης, ὅτι ἡ εἰκόνα εἶναι «ὁμοίωση» μέ τό ὑπαρκτό, ἐνῶ τό εἶδωλο εἶναι «ὁμοίωση» μέ τό ἀνύπαρκτο. Ἐπομένως εἶναι πλάσμα, φαντασία, ἀπάτης ὁμοίωμα. «...ψεύδους καί ἀπάτης ὁμοίωμα..., ψευδές τό εἶδωλον ἀνειποῦσιν μίμημα· τὴν δ' αὖ εἰκόνα, τοῦ ἀληθοῦς ἀφομοίωμα». Δηλαδή, μέ ἄλλα λόγια, τό ἀρχέτυπο τοῦ εἰδώλου εἶναι ἀνύπαρκτο, εἶναι φανταστικό εἶδωλο, δέν εἶναι πραγματικό πρόσωπο, ἐνῶ ἡ εἰκόνα ἔχει συγκεκριμένο ὑπαρκτό ἀρχέτυπο, εἶναι ὁμοίωμα τοῦ ἀληθινοῦ καί ὑπάρχοντος Θεοῦ. Ἡ εἰκόνα ἀπεικονίζει αὐτό πού ὑπάρχει πραγματικά, ἐνῶ τό εἶδωλο δέν ἔχει μιά τέτοια δυνατότητα, δηλαδή δέν ἀπεικονίζει μιά πραγματική Θεότητα. Ἐνῶ π.χ. ἡ εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ ἀπεικονίζει τό πρωτότυπο, τόν Σαρκωμένο Υἱό καί Λόγο τοῦ Θεοῦ, τό ἄγαλμα τοῦ Δία τί ἀπεικονίζει; Ἕνα ξόανο πού λατρεύεται καθεαυτό. Γι' αὐτό τό λόγο τά εἶδωλα ἀπαγορεύονται ἀπό τό Νόμο τοῦ Μωυσῆ στήν Παλαιά Διαθήκη.

Μετά τή Σάρκωση ὅμως τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ ἔχουμε τή δυνατότητα τῆς

περιγραφής Του. Ἡ εἰκόνα τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ δέν ἀποτελεῖ εἰδωλική κατασκευή, ἀλλά ἀπόδειξη καί ὁμολογία τῆς ἐνανθρωπήσεώς Του. Ἄν ἐπιχειροῦσε νά περιγράψει κανεῖς σέ εἰκόνα τόν Υἱό καί Λόγο τοῦ Θεοῦ, πρὶν ἀπὸ τῆ Σάρκωσής Του, κάτι τέτοιο θά ἀποδεικνυόταν, «ὄχι μόνον φαῦλον, ἀλλά καί ἔκτοπον, τόν μὴ Σαρκωθέντα Λόγον σάρκα τοπάζειν». Καί αὐτό διότι ἐφόσον δέν ὑπῆρχε πρωτότυπο, θά ἐλεγχόταν ἡ πράξη του αὐτὴ ἀπὸ τὸ Νόμο τοῦ Θεοῦ πού λέει: «Τίνι ὁμοιώματι, ὁμοιώσατέ με»; (Ἡσ. 40, 18).

Ἀλλὰ οἱ εἰκόνες τῆς Ἐκκλησίας μας, τῆς Θεοτόκου καί τῶν Ἀγίων, ἀποτελοῦν ἀπεικονίσεις πραγματικῶν ἱστορικῶν προσώπων, τὰ ὁποῖα βρίσκονται σέ ἄμεση σχέση, προσωπική καί οὐσιαστική, σχέση κοινωνίας μέ τόν Ἕνα καί Μόνο ἀληθινό Θεό.

Εἶπατε ὅτι τὰ εἰδωλα ἀπαγορεύονται ἀπὸ τὸ Νόμο τοῦ Μωυσῆ στήν Παλαιά Διαθήκη. Πῶς ὅμως ὁ Θεός φαίνεται νά ἐπιτρέπει τήν κατασκευή δυό γλυπτῶν ἀνθρωπόμορφων Χερουβὶμ καί τήν τοποθέτησή τους στή σκηνή τοῦ Μαρτυρίου; Δέν ἦταν αὐτὰ εἰδωλα;

Τὰ ἀνθρωπόμορφα Χερουβὶμ πού κατασκευάστηκαν καί τοποθετήθηκαν ἐπάνω στή σκηνή τοῦ Μαρτυρίου δέν ἦταν εἰδωλα, δηλαδή ἀπεικονίσεις φανταστικῶν ὁμοιωμάτων μέ ἀνύπαρκτο ἀρχέτυπο, ἀλλά ἀπεικονίσεις ἀσωμάτων Ἀγγέλων, ἔτσι ὅπως εἶχαν ἐμφανιστεῖ στούς πατριάρχες τοῦ Ἰσραήλ (Γεν. 3, 24. 16, 11. 19, 1. Ἐβρ. 1, 14).

Ὁ ἅγιος Θεόδωρος ὁ Στουδίτης καί ὅλοι οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ὀνομάζουν τὰ ὁμοιώματα αὐτά «ἐκτυπώματα» καί «μορφώματα» καί τονίζουν ὅτι ὁ Ἰδιος ὁ Θεός φαίνεται νά ἐπιτρέπει τήν κατασκευή τῶν ἱερῶν αὐτῶν συμβόλων, δηλαδή τὰ ὁμοιώματα τῶν Χερουβὶμ ἢ τήν Κιβωτό ἢ τή σκηνή τοῦ Μαρτυρίου κ.λ.π. Διότι τὰ ἱερά αὐτά σύμβολα παιδαγωγοῦσαν τόν περιούσιο λαό τοῦ Ἰσραήλ ὥστε νά συνειδητοποιεῖ ἀφ' ἑνός τή διαρκή παρουσία τοῦ Θεοῦ στή ζωὴ του καί ἀφ' ἑτέρου τὸ χρέος του στό νά ἀποδίδει λατρεία πρὸς τόν Ἕνα καί Μόνο ἀληθινό Θεό.

Ὁ ἅγιος Θεόδωρος ὁ Στουδίτης ἀναφέρεται στά «ἐκτυπώματα» αὐτά καί λέει ὅτι γιὰ τόν παιδαγωγούμενο ἄνθρωπο τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἦταν ἱερά σύμβολα, τὰ ὁποῖα «ἢ εἰς τύπον Χριστοῦ αἰνιγματωδῶς παραλαμβάνεται» (χάλκινος ὄφης) ἢ γενικῶς ἀποτελοῦν «προχάραγμα ἐναργές... τῆς ἐν πνεύματι λατρείας». Καί σέ ἄλλο σημεῖο: «Δι' ἐκτυπωμάτων καί μορφωμάτων τινων συμβολικῶς ἀνάγεσθαι τόν Ἰσραήλ, ἐπὶ τήν τοῦ Ἐνός Θεοῦ, ὡς ἐφικτόν θεωρίαν καί λατρείαν».

Πηγή: Από το βιβλίο «Τί ξέρεις εσύ για τις εικόνες;»
Εκδ. «ΕΤΟΙΜΑΣΙΑ», Ι.Μ. Τιμίου Προδρόμου Καρέα
imaik.gr